

Мильцева Вероніка Сергіївна,
доктор філософії в галузі права (PhD),
експертка Експертно-консультативного
комітету з розвитку сфери штучного інтелекту
в Україні при Міністерстві цифрової
трансформації в Україні

ПРОМПТ У СИСТЕМАХ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. У тезах досліджується правовий режим промпту у системах генеративного штучного інтелекту в умовах цифрової економіки. Проаналізовано можливі підходи до визначення юридичної природи промпту як текстової інструкції, що може призводити до створення різноманітних об'єктів у формі текстів, зображень, символів тощо. Розглянуто можливість кваліфікації промпту як об'єкта авторського права з огляду на критерій оригінальності та індивідуального творчого внеску, а також проаналізовано наявну актуальну міжнародну судову практику.

Сьогодні промпт використовується в бізнесі як комерційний інструмент, продається як частина диджитальних послуг, створюється в межах трудових і договірних відносин і може становити реальну конкурентну перевагу та цінність. При цьому ЄС нині активно формує регуляторне поле щодо штучного інтелекту і всього, що з ним пов'язане, а Україна перебуває в активному процесі адаптації власного законодавства до *acquis communautaires* і має враховувати ті виклики та проблеми, які вже обговорюються та стають предметом судової практики в країнах ЄС.

Для подальшого аналізу необхідно в першу чергу зрозуміти, що саме ми розуміємо під визначенням «промпт». Проблема вже криється у відсутності єдиного визначення цього поняття. У технічному значенні промпт розглядається не як звичайна текстова команда, а як символічний оператор, що здійснює трансформаційний вплив на латентну когнітивну структуру системи штучного інтелекту¹. Інший підхід визначає промпт як інструкцію або набір інструкцій, що направляють генеративний ШІ на створення бажаного вихідного контенту, який може бути у формі природної мови та інших форм, як-от зображення, з такими характеристиками, як нематеріальність, відтворюваність, функціональність, а також структурна ієрархія та комбінованість². При цьому, саме юридичного визначення, а відповідно отримання ним якогось спеціального статусу наразі не існує, як у чинному законодавстві України, так і в законодавстві ЄС.

І ось він, певний парадокс: промпти можуть самі по собі бути цінними активами або створювати такі цінні активи. Виникає питання: який правовий режим застосовувати до промптів у цифровій економіці? Невизначеність веде до ризиків для користувачів генеративного ШІ, наприклад, якщо промпт не має захисту, конкурент може вільно його використати та комерціалізувати.

Відповідно до ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»³ об'єктами авторського права є

¹ Prompt Theory: Symbolic Systems, Ethical Operators, and the Foundations of Self-Improving Intelligence, Danail Valov, 2025. URL: https://www.researchgate.net/publication/391597078_Prompt_Theory_Symbolic_Systems_Ethical_Operators_and_the_Foundations_of_Self-Improving_Intelligence (дата звернення: 22.02.2026).

² Н. Huang, R. T. Rust, 2024. Automating creativity. arXiv: 2405.06915, 16. URL: <https://arxiv.org/abs/2405.06915> (дата звернення: 22.02.2026).

³ Закон України «Про авторське право і суміжні права»: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text> (дата звернення: 21.02.2026).

твори у галузі науки, літератури і мистецтва, виражені в об'єктивній формі. Промпт у більшості випадків є текстовою конструкцією. Проте вирішальним є питання його творчого характеру. Якщо промпт є суто технічною командою («Напиши есе на тему...» тощо), він навряд чи містить індивідуальний творчий внесок. Натомість складні багаторівневі промпти, що охоплюють систему інструкцій, стилістичні параметри, структурні обмеження, логічну архітектуру взаємодії з моделлю, можуть мати індивідуальний характер і містити результат інтелектуальної праці, і з їх оцінкою і постає більшість правових питань. Це підтверджується актуальною міжнародною судовою практикою, яка тяжіє до аналізу задоволення критерію «оригінальності» щодо питань правового захисту промптів з точки зору авторського права.

70

Показовими у цьому контексті є декілька справ. У справі Chengdu Cultural Communication Co., Ltd проти Information Technology (Shanghai) Co., Ltd. (2025) Hu 0101 Min Chu № 14775 (6 листопада 2025 р.)⁴ позивач стверджував, що відповідач використав розроблені ним ШІ-промпти для створення контенту без належного дозволу. Суд аналізував питання, чи може такий промпт розглядатися як результат творчої діяльності та чи підлягає він правовій охороні. У рішенні суд звернув увагу на те, що прості інструкції або стандартні текстові запити не містять достатнього рівня творчості. Водночас у випадку, коли промпт є результатом складної інтелектуальної ро-

⁴ Chengdu Cultural Communication Co., Ltd v. Information Technology (Shanghai) Co., Ltd., (2025) Hu 0101 Min Chu № 14775, 6 November 2025. URL: https://www.linkedin.com/posts/alvin-antony-448742148_chinese-judgement-on-copyrightability-of-activity-7421492119627784192-raUn/?utm_medium=ios_app&rcm=ACoAAAFhfT8BBjGolg5vE_GouJJUBipWrFX7EYI&utm_source=social_share_send&utm_campaign=mail (дата звернення: 21.02.2026).

боти, має структуровану систему параметрів, багаторівневу логіку формування результату та відображає індивідуальні творчі рішення автора, він може бути визнаний таким, що має творчий характер.

При цьому, оцінка оригінальності не має чітко визначених кількісних критеріїв і здійснюється з урахуванням індивідуального характеру тексту, наявності творчих рішень, способу добору та поєднання елементів, що може створювати ризик неоднакової правозастосовної практики, особливо у випадках, коли межа між творчою текстовою конструкцією та суто технічною інструкцією є розмитою. Своєю чергою, окружний суд Мюнхена у рішенні від 13.02.2026 року у справі 142 C 9786/25 ⁵ дійшов висновку про відсутність правової охорони результату, створеного за допомогою генеративної системи, попри те, що позивач сформулював детальний промпт обсягом близько 1700 символів. Суд прямо зазначив, що сам по собі значний обсяг часу та зусиль, витрачених на формулювання і тестування промпту, не є критерієм наявності «власного інтелектуального творіння».

У публікації DLA Piper (2023) ⁶ окремо порушується питання охороноздатності саме промптів як текстових конструкцій, що використовуються для взаємодії з генеративними моделями. Автори також зазначають, що правовий статус промпту залежить від ступеня його творчої індивідуалізації: прості інструктивні запити не відповідають критеріям охороноздатності.

⁵ District Court of Munich -Judgment of Feb 13, 2026 - 142 C 9786/25. URL: <https://www.gesetze-bayern.de/Content/Document/Y-300-Z-BECKRS-B-2026-N-1513?hl=true> (дата звернення: 22.02.2026).

⁶ DLA Piper. Generative AI and prompt protection under intellectual property law. 2023. URL: <https://www.dlapiper.com/en-pl/insights/publications/law-in-tech/generative-ai-and-prompt-protection-under-intellectual-property-law> (дата звернення: 22.02.2026).

Окремого теоретичного аналізу потребує питання, чи може промпт у системах штучного інтелекту бути кваліфікований як об'єкт права особливого роду (*sui generis*) правової охорони у межах чинного законодавства України. Закон України «Про авторське право і суміжні права» (№ 2811-IX від 01.12.2022) встановлює спеціальний правовий режим щодо неоригінальних об'єктів, згенерованих комп'ютерною програмою, тобто результатів, створених без безпосередньої участі фізичної особи. Така конструкція спрямована на врегулювання правового статусу саме результатів автономної генерації, а не інструктивних елементів, що передують процесу створення. Промпт у більшості випадків створюється людиною. Отже, типовий промпт не відповідає ознаці автономної генерації та не може бути безпосередньо кваліфікований як неоригінальний об'єкт, згенерований комп'ютерною програмою. Водночас у ситуації, коли промпт сформований самою системою штучного інтелекту без участі людини, теоретично можливе його віднесення до такого об'єкта. Також можемо задуматись над застосуванням такого режиму захисту до об'єктів, які створені відповідним промптом.

Окремий підхід до правового захисту промптів демонструє справа *OpenEvidence v. Pathway* (2024)⁷, у якій позов було подано у зв'язку з нібито незаконним використанням так званого системного коду промптів при створенні конкуруючої моделі. У цій справі промпти розглядали не як твори у розумінні авторського права, а як такі дані, що мають комерційну цінність. Це ілюструє альтернативну модель правового захисту промптів: замість доведення їх оригінальності як текстових творів акцент переноситься на їхню економічну цінність, обмежений доступ і режим секретності.

⁷ *OpenEvidence v. Pathway*, 2024 (U.S. trade secret litigation).

Висновки. У юридичному вимірі промпт доцільно кваліфікувати як юридично значущу дію користувача, яка виступає підставою виникнення результату, згенерованого системою ШІ, та може враховуватися при визначенні відповідальності, авторства і розподілу ризиків. Тому зміст, рівень креативності та цільове призначення промпту наразі мають значення для правової оцінки правового режиму створеного результату, зокрема у сфері інтелектуальної власності та комплаєнсу, а не самого промпту. При цьому, вбачається, що міжнародна судова практика все ж таки дозволяє створити підґрунтя для подальшого розвитку правового режиму захисту складних та оригінальних промптів.